

۲۰۱۷/۱۰/۲۴

ف. هیرمند

سازمان ملل متحد هفتاد و دو ساله شد

آری همین سازمانی که امروز تهدید به کاهش کمک های ایالات متحده و اسرائیل می گردد، سالروز هفتاد و دومین سالگره اش را سپری می کند.

قبل از ایجاد سازمان ملل متحد جامعه جهانی موسسه دیگری را بوجود آورده بود که بنام "جامعه ملل" یاد میشد این موسسه که در شرایط زورگویی های قدرت های وقت پا به عرصه وجود گذاشته بود، خود نیز پختگی بنیادی را حایز نبود و لذا در اوایل آغاز جنگ جهانی دوم از میان رفت سازمان ملل متحد که محصول نتایج و عواقب نابسامانی ها و جنگ های خانمانسوز - مخصوصاً دوجنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸) و دوم (۱۹۳۹-۱۹۴۵) بود، بعد از مساعی و تلاش های متواتر و پیهم که از سال های تقریباً آغاز جنگ دوم به راه افتاده بود، عروج خود را شکل می داد؛ "اعلامیه متحدین" - که بیانیه دولت های متحد ضد آلمان نازی بود، در ۱۲ جون ۱۹۴۱ به نشر رسید که حصار ای از ماهیت مسوده "منشور ملل متحد" را حاوی بود، به دنبال "منشور اتلانتیک" که در بحر اتلانتیک میان دولانو روزولت رئیس جمهور امریکا و وینستون چرچیل به امضاء رسید، جزء دیگری برای منبع مسوده مربوط شناخته شد، سپس "اعلامیه ملل متحد" که تعهدی میان ۲۶ دولت بود در اول جنوری ۱۹۴۲ به امضاء رسید، به دنبال آن کنفرانس های مسکو در ۳۰ اکتوبر سال ۱۹۴۳ توسط چند دولت مقتدر وقت دایر و در یک سند مهم بر ایجاد یک سازمان جهانی تأکید گردید، متعاقباً در اول دسامبر ۱۹۴۳ استالین، روزولت و چرچیل در کنفرانس تهران برای ساختن یک موسسه جهانی تأکید به عمل آوردند، به تعیب آن در کنفرانس های "دامبارتان" اوکس واشنگتن دی سی، متخصصان کشور های بزرگ وقت از ۲۱ اگست تا ۲۸ سپتامبر ۱۹۴۴ به تحقیقات و کار لازم پیرامون تشکیل موسسه مربوط تتبعات لازم را به اجرا گذاشتند، کار های حرفه یی این گروه کاری از ۲۹ سپتامبر تا ۷ اکتوبر ۱۹۴۴

به اهتمام ولی احمد نوری

در چوکات یک کمیسیون ادامه یافت، این همه مساعی به صورت مسوده سندی مشتمل بر ۱۲ فصل که به طور عمده اهداف و اصول سازمان بین المللی مورد نظر را احتواء می نمود، به صورت یک پروژه طرح شد که مقاصد عمده آن " چگونگی برقراری امنیت و صلح جهانی" و " همکاری اقتصادی و اجتماعی" میان کشورها را مشخص می نمود. در طرح یا پروژه مسوده منشور ملل متحد مسؤلیت حفظ صلح و امنیت، برعهده "شورای امنیت" گذاشته شد، که مرکب از پنج قدرت بزرگ وقت دنیا (ایالات متحده آمریکا، اتحاد شوروی، چین، انگلستان و فرانسه) بود، گذاشته شد، اما بنابر اینکه این پنج قدرت به صورت استثنایی و خلاف حق تساوی دول دارای "حق ویتو" باشند، پروژه مورد بحث به اختلاف رأی مواجه گردید و موضوع به کنفرانس "یالتا" محول شد.

در ۱۱ فبروری ۱۹۴۵ کنفرانس یالتا تدویر یافت، که در آن آمریکا، شوروی، انگلیس، حصه گرفتند، دولت وقت چین باتأیید پروژه از شرکت خود اطمینان داد. اما دولت فرانسه بدون تأیید قبلی پروژه، صرف شرکت خود در کنفرانس مربوط را اعلام نمود.

کنفرانس سانفرانسیسکو که تقریباً آخرین مرحله کاری برای تسوید و تصویب منشور سازمان ملل متحد می باشد در سال ۱۹۴۵ بالای موضوع به صورت جدی کار نمود.

از ۸ تا ۲۱ فبروری ۱۹۴۵ بیست کشور امریکای لاتین در مکزیکو سیتی مجلس نموده و دو نکته قابل اعتراض را مورد انتقاد قرار دادند؛ یکی داشتن حق ویتوی پنج قدرت بزرگ و دیگر عدم تعارض سازمان های منطقوی موجود و دوام فعالیت آنها - که برای کشور های نامبرده اهمیت بشری داشت - . اما با آنهم مسوده مورد بحث یا پروژه و طرح منشور ملل متحد در ۱۹ فصل و ۱۱۱ ماده تدوین شده بود، در کنفرانس سانفرانسیسکو به تاریخ ۲۵ جون ۱۹۴۵ به اتفاق آراء به تصویب رسید، "اساسنامه محکمه بین المللی عدالت" جزء تفکیک ناپذیر آن شناخته و قبول گردید. بعد از آن که دول بزرگ وقت مشتمل بر آمریکا، شوروی، چین، انگلیس، فرانسه و دیگر کشور ها سند تصویبی منشور ملل متحد را به اداره مربوط تسلیم نمودند، منشور ملل متحد نافذ یا لازم الاجرا شد و سازمان ملل متحد رسماً و عملاً ایجاد شده و شروع به فعالیت نمود.

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۳۱ اکتوبر ۱۹۷۱ به وسیله یک قطعنامه، روز ۲۴ اکتوبر را "روز ملل متحد" نام گذاری کرده و آنرا قابل برگزاری دانست.

افغانستان در ماه نوامبر ۱۹۴۶ به عضویت ملل متحد در آمد.

سازمان ملل متحد به هدف حفظ صلح، امنیت، مناسبات اقتصادی و اجتماعی بوجود آمد که از آن روز تا حالا تکامل و تحولات متعددی را در خود دیده است.

موسسات و تشکیلات اساسی سازمان ملل متحد از این قرار است:

۱ - شورای امنیت که حالا در حدود ۱۵ عضو دارد که پنج عضو دائمی آن (امریکا، روسیه، چین، انگلستان و فرانسه) دارای حق ویتو می باشند.

۲ - مجمع عمومی: در واقع همانند یک پارلمان اجرای وظیفه میکند و اعضای آن سران دول و یا نمایندگان عالی رتبه کشورها می باشند.

۳ - محکمه بین المللی عدالت که وظیفه آن رسیدگی و حل اختلافات حقوقی و غیر سیاسی (اقتصادی، تجاری و...) است.

۴ - شورای اقتصادی و اجتماعی

۵ - سکرتریت: که مشمول سرمنشی ملل متحد نیز می‌گردد.

۶ - شورای قیمومیت.

مؤسسات فرعی سازمان ملل متحد:

کمیسیون های فرعی متعلق به مجمع عمومی

- شورای حقوق بشر ملل متحد: این شوری قبلاً تا سال ۲۰۰۴ یک کمیسیون مثل سایر کمیسیون های ملل متحد بود اما از آن سال به بعد به حیث شورای حقوق بشر فعالیت می نماید.
- کمیساریای ملل متحد برای پناهندگان
- کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد

.....

سازمان ملل متحد دارای مؤسسات تخصصی و منطوقی زیاد می باشد از جمله موسسه یونسکو که جزء ارگان های مهم فرعی و تخصصی ملل متحد شمرده می شود.

ملل متحد و ارکان اصلی و فرعی آن در جهان مخصوصاً در کشور ما خدمات مهمی را انجام داده است، چه در زمان اشغال شوروی جنگ آزادیبخش مردم با افغان ها کمک و مساعدت نموده است و چه بعد از سقوط نظام طالب ها افغانستان در اوایل در تحت مصونیت ملل متحد اداره می شده است.

اما سازمان ملل متحد به علت محل اجرای سیاست های سلطه جویانه بعضی از دول قدرتمند جهان در اجرای وظایفش فزاد و نشیب های زیادی را طی کرده است مخصوصاً دولت های دارای حق ویتو از این صلاحیت غیر منصفانه خویش استفاده های نامناسب نموده اند؛ حتی تاحدی که مردم و عدالت خواهان جهان چند سال قبل نهضتی را آغاز نمودند که هدف آن توسعه اعضای دائمی شورای امنیت ملل متحد بوده است، این نهضت خواهان فسخ کامل حق ویتو دول بزرگ گردیده و حتی فهرست مختصر دولی را که مستحق عضویت دائمی شورای امنیت ملل متحد باشند نیز مفروض کرده بودند و خواهان آن بودند که اگر حق ویتو فسخ نمی شود، پس دول تازه وارد عضو دائمی شورای امنیت ملل متحد نیز باید دارای صلاحیت ویتو باشند در آن فهرست فرضی اسمای دول جمهوری اتحادی آلمان، جمهوری هند، برازیل، مصر و . . . درج شده بود.

و گاهی هم نهضت های بوده اند که به خاطر زیاده روی های ایالات متحده آمریکا در سازمان متحد، خواهان تغییر مقر سازمان ملل متحد - که فعلاً در نیویارک امریکا است - به کشور و محل دیگر می گردیده اند.

ایالات متحده آمریکا از مدت ها به این سو کمک های خویش را به سازمان فرهنگی ملل متحد "یونسکو" قطع نموده است و حالا بنابر روش های مغایر خواست امریکا، رئیس جمهور آن "دونالد ترامپ" و دولت اسرائیل که متحد او می باشد مصمم اند از عضویت یونسکو خارج شوند.

همچنان رئیس جمهور نامبرده تصمیم دارد کمک هایش را به ملل متحد کاهش دهد تا به وسیله وارد کردن این فشار آن سازمان را آماده محل اجرای سیاست های خویش قرار دهد.

سازمان ملل متحد فعلی علی الرغم نقاط ضعف جدی، در طول موجودیت خود در مرحله ای قرار دارد که هیچ وقتی همانند حالا به این حد تمایلات انسانی نداشته است. این سازمان در وضع فعلی خود از سوی عناصر انسان دوست و ترقی خواه دول رو به انکشاف حمایت و پشتیبانی می شود .

